

Bevezető és Útmutató: Digitális Detektív Feladatkártyák

Digitális Detektív: Ismerd fel az álhíreket!

Szia, Digitális Detektív! Az internet egy hatalmas és izgalmas hely, ahol rengeteg érdekes dolgot tanulhatsz. De vigyázz, mert nem minden igaz, amit ott olvasol! Vannak olyan hírek, amiket azért találnak ki, hogy becsapjanak vagy megijesszenek. Ezeket hívjuk **álhíreknek** (fake news).

Légy te is tudatos internethasználó! / ¡Sé tú is un usuario consciente de internet!

A 6 Aranytanács az álhírek leleplezéséhez

- 1. Ellenőrizd a forrást!** Nézz utána, honnan származik a hír. Megbízható újság írta, vagy egy gyanús, ismeretlen oldal?
- 2. Figyeld a dátumot!** Lehet, hogy a hír igaz, de már több éves, és ma már egyáltalán nem aktuális.
- 3. Használd a logikát!** Túl szép, hogy igaz legyen? (Például: mindenki autót nyer?) Akkor valószínűleg nem is igaz!
- 4. Ellenőrizd a tényeket!** Keress rá a hírre más oldalakon is. Ha máshol nem írnak róla, gyanakodj!

5. Vigyázz az érzelmeiddel! Ha egy hír nagyon dühössé tesz, vagy nagyon megsajnálod a szereplőit, lehet, hogy csak az érzelmeidre akarnak hatni.

6. Keresd a rejtett reklámot! Néha egy hírnek látszó írás valójában csak azt akarja elérni, hogy megvegyél egy terméket.

Introducción y Guía: Tarjetas de Tareas de Detective Digital

Detective Digital: ¡Identifica las noticias falsas!

¡Hola, Detective Digital! Internet es un lugar enorme y emocionante donde puedes aprender muchas cosas interesantes. ¡Pero ten cuidado, porque no todo lo que lees allí es verdad! Hay noticias que se inventan para engañarte o asustarte. A estas las llamamos **noticias falsas** (álhírek).

Los 6 Consejos de Oro para desenmascarar noticias falsas

- 1. ¡Verifica la fuente!** Investiga de dónde viene la noticia. ¿La escribió un periódico confiable o un sitio sospechoso y desconocido?
- 2. ¡Presta atención a la fecha!** Puede que la noticia sea cierta, pero que tenga varios años y ya no sea actual en absoluto.
- 3. ¡Usa la lógica!** ¿Es demasiado bueno para ser verdad? (Por ejemplo: ¿todos ganan un coche?) ¡Entonces probablemente no sea cierto!
- 4. ¡Comprueba los hechos!** Busca la noticia en otros sitios también. Si no escriben sobre ella en ningún otro lugar, ¡desconfía!
- 5. ¡Cuidado con las emociones!** Si una noticia te pone muy furioso o te hace sentir mucha lástima por los personajes, puede que solo quieran manipular tus emociones.
- 6. ¡Busca la publicidad oculta!** A veces, un escrito que parece una noticia en realidad solo quiere lograr que compres un producto.

Reflexió / Reflexión:

Te találoztál már gyanús hírel az interneten? Írd le röviden! / ¿Alguna vez te has encontrado con una noticia sospechosa en internet? ¡Escríbelo brevemente!

Név: _____ Dátum: _____

Digitális Detektív Feladatkártyák 1-10 / Tarjetas de Tareas de Detective Digital 1-10

Olvasd el a kártyákat és dönts el, mi a teendő! Használd a 6 aranytanácsot. / ¡Lee las tarjetas y decide qué hacer! Usa los 6 consejos de oro.

<p>1. kártya / Tarjeta 1</p> <p>Zoli egy hírt lát: „Szenzáció! Háromfejű pingvinek születtek az állatkertben! Kép is van róla!”</p> <p>Zoli ve una noticia: "¡Sensación! ¡Nacieron pingüinos de tres cabezas en el zoológico! ¡Incluso hay una foto!"</p>	<p>2. kártya / Tarjeta 2</p> <p>„Ingyen virágpalánta mindenkinek a kertészetben!” – kiabálja Viki. Matyi észreveszi, hogy a dátum két évvel ezelőtti.</p> <p>"¡Plantas de flores gratis para todos en el vivero!", grita Viki. Matyi nota que la fecha es de hace dos años.</p>

<p>3. kártya / Tarjeta 3</p> <p>„Minden 10. vásárló új autót nyer a hétvégén a Plázában!” – olvassa Gergő. Vajon logikus ez a hír?</p> <p>"¡Cada décimo cliente gana un auto nuevo este fin de semana en el centro comercial!", lee Gergő. ¿Es lógica esta noticia?</p>	<p>4. kártya / Tarjeta 4</p> <p>Egy weboldal azt írja, hogy a kék mókusok ellepték a várost. Hol tudnád ellenőrizni a tényeket?</p> <p>Un sitio web dice que ardillas azules han invadido la ciudad. ¿Dónde podrías verificar los hechos?</p>

<p>5. kártya / Tarjeta 5</p> <p>„Szenzáció! Beszélő kutya született Debrecenben!” A hír forrása egy vicces mém-oldal.</p> <p>"¡Sensación! ¡Nació un perro que habla en Debrecen!" La fuente de la noticia es una página de memes graciosos.</p>	<p>6. kártya / Tarjeta 6</p> <p>„Ingyen iPhone minden látogatónak! Csak ma!” – olvassa Kata egy ismeretlen oldalon.</p> <p>"¡iPhone gratis para cada visitante! ¡Solo hoy!", lee Kata en un sitio desconocido.</p>

<p>7. kártya / Tarjeta 7</p> <p>Kaptál egy e-mailt: „Küldd tovább ezt 10 barátodnak, és holnap szerencséd lesz!” Ez spam?</p> <p>Recibiste un correo: "¡Reenvía esto a 10 amigos y mañana tendrás suerte!" ¿Es esto spam?</p>	<p>8. kártya / Tarjeta 8</p> <p>Peti jelszava a kutyája neve és a születési éve: Buksi2014 . Ez biztonságos jelszó?</p> <p>La contraseña de Peti es el nombre de su perro y su año de nacimiento: Buksi2014 . ¿Es una contraseña segura?</p>
<p>9. kártya / Tarjeta 9</p> <p>Egy cikk azt állítja, hogy a Balaton vize holnaptól narancssárga lesz. Mit tennél?</p> <p>Un artículo afirma que el agua del lago Balatón será naranja a partir de mañana. ¿Qué harías?</p>	<p>10. kártya / Tarjeta 10</p> <p>Találsz egy hírt a neten: „Hatalmas hóvihár várható!” De a dátum 2012-es.</p> <p>Encuentras una noticia en la red: "¡Se espera una gran tormenta de nieve!" Pero la fecha es de 2012.</p>

Megoldókulcs / Clave de Respuestas

1. **Ellenőrizd a forrást!** A háromfejű pingvin valószínűleg képszerkesztővel készült. / **¡Verifica la fuente!** El pingüino de tres cabezas probablemente fue creado con un editor de fotos.
2. **Figyeld a dátumot!** A hír régi, már nem érvényes az ajánlat. / **¡Mira la fecha!** La noticia es vieja, la oferta ya no es válida.
3. **Használd a logikát!** Nem éri meg egy plázának több száz autót elosztogatni. / **¡Usa la lógica!** No le conviene a un centro comercial regalar cientos de autos.
4. **Ellenőrizd a tényeket!** Hívd fel a helyi parkot vagy nézz meg egy híradót. / **¡Verifica los hechos!** Llama al parque local o mira un noticiero.
5. **Ellenőrizd a forrást!** A mém- oldalak nem megbízható hírforrások. / **¡Verifica la fuente!** Las páginas de memes no son fuentes de noticias confiables.
6. **Használd a logikát!** Senki nem ad ingyen drága telefont ismeretleneknek. / **¡Usa la lógica!** Nadie regala teléfonos caros a desconocidos.
7. **Ne szemetelj!** Ez egy lánclevél (spam), töröld ki és ne küldd tovább. / **¡No ensucies!** Esto es una cadena (spam), bórralo y no lo reenvíes.
8. **Rossz jelszó!** Túl könnyű kitalálni, ne használd a háziállatod nevét. / **¡Mala contraseña!** Es muy fácil de adivinar, no uses el nombre de tu mascota.
9. **Ellenőrizd több forrásból!** Nézd meg az időjárás-jelentést vagy a hivatalos oldalakat. / **¡Verifica en varias fuentes!** Mira el reporte del clima o sitios oficiales.
10. **Figyeld a dátumot!** A hír nem aktuális, nem kell félni a hóvihartól. / **¡Mira la fecha!** La noticia no es actual, no hay que temer a la tormenta.

Név: _____ Dátum: _____

Digitális Detektív Feladatkártyák (11-20) / Tarjetas de Tareas de Detective Digital (11-20)

Olvasd el a kártyákat, és használd a 6 aranytanácsot a rejtélyek megoldásához! / ¡Lee las tarjetas y usa los 6 consejos de oro para resolver los misterios!

<p>11. kártya / Tarjeta 11</p> <p>„Szenzáció! Ember nagyságú sünt láttak a Bakonyban! A lakók félnek!” Zsóka nagyon izgatott lett. Mit tegyen, hogy kiderítse az igazságot?</p> <p><i>“¡Sensación! ¡Vieron un erizo del tamaño de un humano en Bakony! ¡Los residentes tienen miedo!” Zsóka se emocionó mucho. ¿Qué debería hacer para descubrir la verdad?</i></p>	<p>12. kártya / Tarjeta 12</p> <p>„Segíts a beteg kiscicán! Nincs mit ennie. Utalj pénzt erre a számlára!” A kép nagyon megható. Mire kell figyelned itt?</p> <p><i>“¡Ayuda al gatito enfermo! No tiene nada que comer. ¡Transfiere dinero a esta cuenta!” La foto es muy conmovedora. ¿A qué debes prestar atención aquí?</i></p>

<p>13. kártya / Tarjeta 13</p> <p>„Igyál Csodanektárt! Ez lett az Év Gyümölcsleve!” Kiderül, hogy a versenyt a gyártó rendezte, és más nem is indult. Mi ez?</p> <p><i>“¡Bebe Néctar Mágico! ¡Se convirtió en el Jugo del Año!” Resulta que el concurso fue organizado por el fabricante y nadie más participó. ¿Qué es esto?</i></p>	<p>14. kártya / Tarjeta 14</p> <p>Kaptál egy e-mailt egy ismeretlentől: „Szia! Olcsó fülhallgatót árulok, vedd meg tőlem!” Miért nevezzük ezt levélszemétnek (spam)?</p> <p><i>Recibiste un correo de un desconocido: “¡Hola! Vendo auriculares baratos, ¡cómpramelos!” ¿Por qué llamamos a esto correo basura (spam)?</i></p>
<p>15. kártya / Tarjeta 15</p> <p>„Küldd tovább ezt a levelet 10 barátodnak, és szerencséd lesz! Ha nem küldöd, baj ér!” Mit kell tenned ezzel a levéllel?</p> <p><i>“¡Reenvía esta carta a 10 amigos y tendrás suerte! ¡Si no la envías, algo malo pasará!” ¿Qué debes hacer con esta carta?</i></p>	<p>16. kártya / Tarjeta 16</p> <p>Peti jelszava: 123456 . Miért nem jó ez a jelszó? Hogyan lehetne feltörni?</p> <p><i>La contraseña de Peti es: 123456 . ¿Por qué no es buena esta contraseña? ¿Cómo podría ser hackeada?</i></p>

<p>17. kártya / Tarjeta 17</p> <p>Készíts egy erős jelszót a tanácsok alapján! Használj kis- és nagybetűket, számokat és jeleket (pl. /, !, %).</p> <p><i>¡Crea una contraseña fuerte basada en los consejos! Usa letras mayúsculas y minúsculas, números y símbolos (ej. /, !, %).</i></p>	<p>18. kártya / Tarjeta 18</p> <p>Zoli kitalálta Misi jelszavát, és viccből belépett a levelezésébe. Miért tilos és veszélyes ez a „hackerkedés”?</p> <p><i>Zoli adivinó la contraseña de Misi y entró en su correo por broma. ¿Por qué es prohibido y peligroso este “hackeo”?</i></p>
<p>19. kártya / Tarjeta 19</p> <p>Egy hír azt mondja: „A világ összes fája ki fog száradni holnapra!” Logikus ez a hír? Miért igen vagy miért nem?</p> <p><i>Una noticia dice: “¡Todos los árboles del mundo se secarán mañana!” ¿Es lógica esta noticia? ¿Por qué sí o por qué no?</i></p>	<p>20. kártya / Tarjeta 20</p> <p>Úgy érzed, valaki feltörte a jelszavadat és a nevedben küldözget üzeneteket. Mit kell tenned azonnal?</p> <p><i>Sientes que alguien hackeó tu contraseña y está enviando mensajes en tu nombre. ¿Qué debes hacer de inmediato?</i></p>

Megoldókulcs / Clave de Respuestas

Kártya	Magyarázat / Explicación
1.	Ellenőrizni kell a tényeket (4. tanács). Meg kell kérdezni szakértőket vagy ott lakókat. / Hay que verificar los hechos (Consejo 4). Preguntar a expertos o residentes.
2.	Vigyázz az érzelmekkel (5. tanács). A csalók gyakran aranyos képekkel akarnak pénzt kicsalni. / Cuidado con las emociones (Consejo 5). Los estafadores suelen usar fotos tiernas para sacar dinero.
3.	Rejtett reklám (6. tanács). Ez nem valódi hír, hanem a gyártó hirdetése. / Publicidad oculta (Consejo 6). No es una noticia real, sino un anuncio del fabricante.
4.	Ismeretlen feladótól érkező kéretlen reklám, ami feleslegesen terheli a fiókot. / Publicidad no solicitada de un remitente desconocido que llena la cuenta innecesariamente.
5.	Törölni kell és nem szabad továbbküldeni. Ez is levélszemét (spam). / Hay que borrarla y no reenviarla. Esto también es correo basura (spam).
6.	Túl egyszerű, a programok pillanatok alatt kitalálják. Kerülni kell a sorozatokat. / Es demasiado simple, los programas la adivinan al instante. Hay que evitar las series.
7.	Egyéni válasz (pl. M4csk4!88%). / Respuesta individual (ej. G4tito!88%).
8.	Kárt okoz másnak és törvénysértés (bűncselekmény). / Causa daño a otros y es una violación de la ley (delito).
9.	Nem logikus (3. tanács). Lehetetlen, hogy minden fa egyszerre száradjon ki. / No es lógico (Consejo 3). Es imposible que todos los árboles se sequen a la vez.

1. Azonnal szólni kell a szülőknek vagy a tanítónak! / ¡Hay que avisar de inmediato a los padres o al maestro!